

DHZ wandeling Rondje om het Laarder Wasmeer (5,3 km)

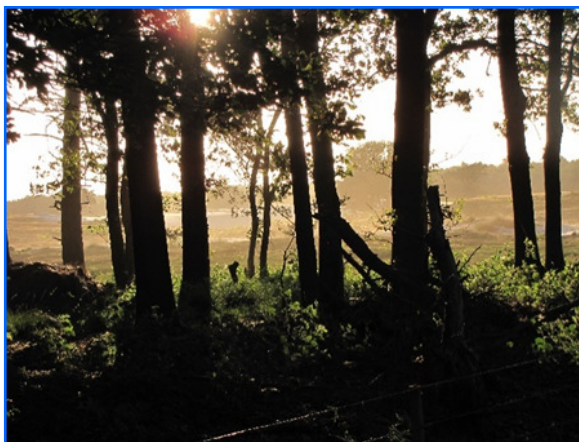
Dit is een afwisselende wandeling rond het afgezet- te Laarder Wasmeergebied. De wandeling voert u door bos- en heidegebieden, langs zandverstuivingen en geeft u een prachtig zicht op het onlangs gesaneerde Laarder Wasmeergebied met zijn vennen, steppelandschap en zandverstuivingen.

Het eerste deel van de wandeling, tot de jeneverbes, is toegankelijk voor rolstoelgebruikers en wandelwagens. Blijft u dan **vooral** op het fietspad lopen! In verband met de grazers moeten honden aan de lijn.

Het start- en eindpunt is het fietspad, dat begint vanaf de Weg Over Anna's Hoeve (zie kaartje).

Als alternatief, u stapt dan halverwege de wandeling in, kunt u ook beginnen vanaf de parkeerplaats bij het Theehuis 't Bluk (voor de routebeschrijving zie: www.bluk.nl).

Deze wandeling is goed te combineren met de IVN doe-het-zelfwandeling: 'Rondwandeling vanuit het Theehuis 't Bluk'.

stuivend zand, zichtbaar tussen de bomen door

Afstand en duur van de wandeling

De route is ca 5,3 km lang en duurt ongeveer 2 uur.

Horeca

Halverwege de wandeling komt u langs het theehuis 't Bluk. Dit is dinsdags gesloten en verder geopend van mei t/m september tussen 10.00 – 18.00 uur en van oktober t/m april tussen 11.00 – 18.00 uur

Beginpunt

Het Laarder Wasmeer ligt ten zuidoosten van Hilversum. De route begint vanaf het fietspad bij de bushaltes en parkeerplaats aan de Weg Over Anna's Hoeve.

Bereikbaarheid beginpunt

Per auto

A1 vanuit Amsterdam: neem afrit 10 richting Baarn Noord. Ga rechtsaf richting Hilversum, dit is de Zandheuvelweg. *Na het viaduct onder de A27 door, wordt de Zandheuvelweg de 'Weg Over Anna's Hoeve'. Na ca. 800 meter ligt aan de linkerkant van de weg een parkeerplaats.

Loop vanaf de parkeerplaats richting de Weg Over de Anna's Hoeve en ga linksaf het fietspad op. De route begint op het eerste fietspad naar rechts.

A1 vanuit Amersfoort: neem afrit 10 richting Baarn Noord. Ga onder de rijksweg door en ga rechtsaf richting Hilversum. Dit is de Zandheuvelweg. Zie verder de beschrijving vanaf * voor de route vanuit Amsterdam.

vanaf A27: volg bij knooppunt Eemnes de A1 richting Amersfoort en blijf op de oprit rijden, dit wordt afrit 10 naar Baard-Noord. Ga rechtsaf richting Hilversum, dit is de Zandheuvelweg. Zie verder de beschrijving van * voor de route vanuit Amsterdam.

Openbaar vervoer

Bus 109 stopt bij de parkeerplaats aan het begin van de wandeling en rijdt vanaf Hilversum via Eemnes-Laren naar Bussum en vice versa. Kijk op www.9292ov.nl voor vertrek- en reistijden (bestemming is: 'Anna's Hoeve' te Hilversum).

Fiets

Via www.routeplanner.fietsersbond.nl kunt u een mooie fietsroute naar het beginpunt van de wandeling samenstellen en hiervan de gps-track downloaden. U kunt bij de optie 'Routetype' ook 'Via knooppunten' kiezen.

Inleiding

Een stukje geschiedenis.....

In de 19de eeuw bestond dit gebied vooral uit zandverstuivingen afgewisseld met heidevelden. De zandverstuivingen ontstonden onder meer door overbegrazing (roofbouw) van de heidevelden. De overwegend zuidwestenwinden zorgden ervoor dat het zand ging verstuiwen richting de huidige A1 en zo ontstonden daar de "Witte Bergen".

Aan het eind van de 19de eeuw kwam men in Hilversum steeds meer tot het besef dat het beter was om afval- en rioolwater weg te laten stromen naar een lager, verder gelegen gebied. Om meerdere redenen werd dit het Laarder Wasmeergebied en omgeving.

de nieuwe waterzuivering

Zo ontstonden rond 1900 op korte afstand van het Laarder Wasmeer de eerste vloeivelden van Hilversum. Hier werd al het afvalwater van Hilversum naar toe geleid. Later ontstond de behoefte om deze velden te draineren wat uiteindelijk leidde tot het laten afvloeien naar de heide. Op deze wijze ontstond de zogeheten Vuilwaterplas naast het bestaande, toen nog schone Laarder Wasmeer. In 1939 kreeg Hilversum zijn eerste rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi). Deze stond op de plek waar nu de nieuwe woonwijk Anna's Hoeve verrijst. Bij te grote aanvoer van het afvalwater werd dit echter nog steeds rechtstreeks

geloosd in het gebied. Na de 2^e wereldoorlog werden ongelukkigerwijs de plassen met elkaar verbonden zodat ook de nog schone plas nu in rap tempo vervuilde met zware metalen zoals lood, cadmium en nikkel, afkomstig van de opkomende industrieën in Hilversum. Deze vervuiling ging door tot circa 1965. Toen besloot men een 3 km lange leiding aan te leggen vanaf de Vuilwaterplas naar de Gooyersgracht in Laren. In 1975 is er een nieuwe rwzi gebouwd op dezelfde plek. In 1977 bleek uit metingen dat het slib in de plassen zo zwaar vervuild was dat het viel in de categorie “chemisch afval”!

Langzaam groeide het besef dat het gebied gesaneerd diende te worden. Het heeft tot 2003 geduurd voordat werd begonnen met de daadwerkelijke sanering van het gebied. Dit bleek een zeer succesvolle actie te zijn! Alle sterk vervuilde grond werd afgegraven en het oorspronkelijke landschap werd weer zichtbaar.

Door het verwijderen van de verontreinigde grond en de bovenste humusrijke laag hoopte men ook de zandverstuivingen te herstellen omdat die in Europa redelijk uniek zijn en een geheel eigen flora en fauna kennen. Het gegeven dat in Nederland 90% van alle Europese zandverstuivingen liggen, zegt in dit verband al genoeg!

Vlak na de sanering waren bijna alleen nog zand en de vennen te zien. Al snel verschenen de eerste pioniersplanten, zoals mossen, algen, sommige grassen, berken en heide. Het gebied bestaat nu uit de droge zandverstuiving, maar kent ook veel vochtige stukjes, vooral rond de vennen. Om deze kwetsbare, zich ontwikkelende natuur te beschermen, is er rond een gedeelte ervan een hek geplaatst. Halverwege de wandeling kan door de zandverstuiving gelopen worden.

Bij droog weer en een stevige wind stuift het zand nog steeds en zijn ook de windribbels in het zand goed zichtbaar.

Hoewel de ergste vervuiling is verdwenen, is het verwijderen van fosfaten uit de bodem bijna onmogelijk en ook zure regen maakt het zand vruchtbaarder, zodat er al veel planten groeien die het zand vasthouden. In het gebied buiten het hek, waar meer mensen het zand betreden, blijkt het zand minder begroeid te worden.

Langs de route staan ook diverse informatieborden van het Goois Natuur Reservaat met aanvullende informatie.

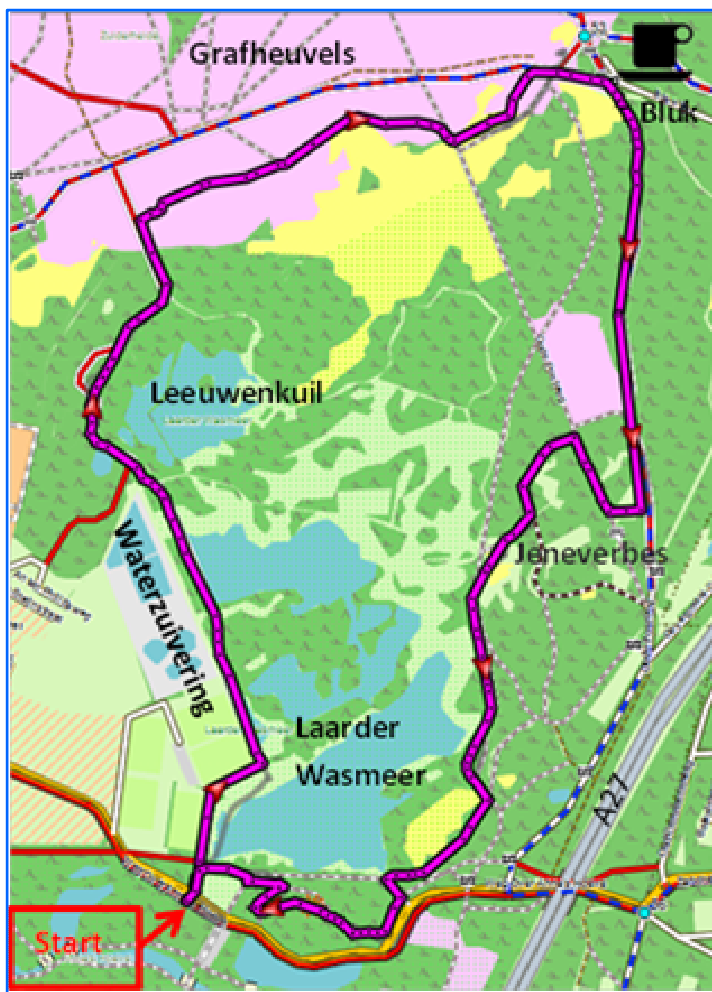

windribbels in het stuifzand

Routebeschrijving

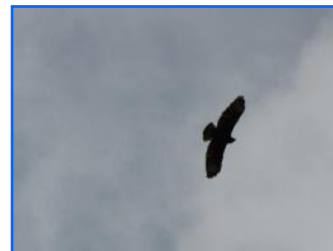
De route begint vanaf de Weg Over Anna's Hoeve, waar het nieuwe fietspad begint. Bijna de hele route loopt min of meer langs het hek rond het afgesloten gebied van het Laarder Wasmeer. Aan uw rechterhand heeft u steeds een goed zicht op dit fraaie besloten natuurgebied.

Het fietspad waar u op loopt is aangelegd in 2012 en maakt het nu mogelijk om ook langs deze kant van Hilversum door de natuur te wandelen of te fietsen. Het ligt een paar meter verhoogd, waardoor het een mooi zicht geeft op het Laarder Wasmeergebied. Behalve diverse borden met tekst en uitleg over het gebied, staan er ook meerdere bankjes langs de route vanwaar u het gebied mooi kunt overzien! Wellicht ziet u een paar bergeenden, een vos of een groepje stoere Schotse Hooglanders rondlopen die in dit gebied aanwezig zijn. Wanneer

u een klagend gemiauw in de lucht hoort, dan is dit waarschijnlijk het geluid van een buizerd die boven het gebied zweeft op zoek naar een prooi!

Iets verderop, aan uw linkerhand ziet u de nieuwe waterzuivering liggen. Deze is in productie genomen in 2014. Om de waterzuivering niet al te veel op te laten vallen, is gekozen voor de bruinachtige kleurstelling. Ook zijn er nieuwe struiken en bomen omheen geplant om het complex zo veel mogelijk op te laten gaan in het landschap. Met hetzelfde doel is de ca. 25 meter hoge heuvel aangelegd tussen de zuivering en de nieuwe woonwijk Anna's Hoeve. Een aardig detail is dat deze berg voor een groot deel bestaat uit licht verontreinigde grond van het gesaneerde gebied aan uw rechterhand.

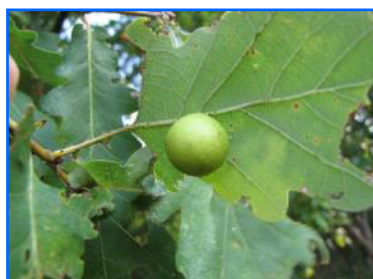

buizerd

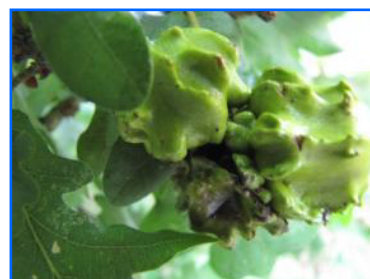
Hier en daar staan ook eiken. In de nazomer en herfst is het heel goed mogelijk dat u allerlei vreemde uitgroeisels ziet aan blad, eikel of tak. Vaak zijn dat gallen veroorzaakt door o.a. de galwesp die haar eitjes legt op de onderkant van een eikenblad of in de knop van een eikel. De gal die ontstaat is een reactie van de boom. In een gal groeit een larve op tot een volwassen exemplaar. Van drie veel voorkomende gallen op een eik vindt u hieronder de afbeelding. Wellicht vindt u het leuk om eens te kijken of u ook zo'n gal kunt vinden! U zult verstandig staan wat u allemaal kunt vinden in een eikenboom!

ananasgal

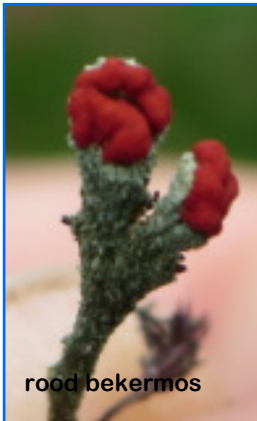

knickergal

knoppgal

Vooraf binnen het hek groeien hier veel mossen. Veel van de mossen bloeien met prachtige kleuren, en geven met name in de winter en het vroege voorjaar veel kleurvlakken.

rood bekermos

Mosses zijn één van de eerste gewassen die kunnen groeien op een kale zandvlakte. Dit geldt ook voor o.a. de berk, heide en sommige grassen zoals het buntgras en de zandzegge. Dit wordt ook wel pioniersvegetatie genoemd.

Ga na het wildrooster, rechtsaf over het voetpad, volg dit pad langs het hek. (U kunt ook verder over het fietspad lopen, ga dan steeds rechtsaf bij de volgende twee kruisingen van fietspaden, vervolg daarna de routebeschrijving vanaf *).

buntgras

Ga na het wildrooster, rechtsaf over het voetpad, volg dit pad langs het hek. (U kunt ook verder over het fietspad lopen, ga dan steeds rechtsaf bij de volgende twee kruisingen van fietspaden, vervolg daarna de routebeschrijving vanaf *).

Langs het voetpad staan een paar fraai uitgegroeide grove dennen. Doordat ze vrij staan krijgen ze licht van alle kanten en kunnen ze mooi breed uitgroeien. Deze zijn daar terecht gekomen door natuurlijke verspreiding en worden daarom ook wel vliegdennen genoemd.

vliegdennen (grove den)

Aan uw linkerhand heeft u een mooi zicht op de Zuiderheide die ligt tussen Hilversum en Laren.

Eind augustus, begin september kan men genieten van de uitgestrekte paars bloeiende heidevelden.

ren zingen!

In het voorjaar en de zomer kunt u, hoog in de lucht, de veldleeuwerik horen zingen!

Op deze heide zijn verschillende grafheuvels te zien. Hoewel het er meer dan zeven zijn, staan ze bekend als de Zeven Bergjes! De heuvels stammen uit het laat-neolithicum en het eerste deel van de bronstijd en zijn zo'n 4.000 tot 5.000 jaar oud. De menselijke resten werden veelal na crematie in een urn gedaan en daaroverheen werd een heuvel opgeworpen. Om de heuvel werden palen in een cirkel gezet (bij opgravingen waren ronde zwarte verkleuringen in de grond te zien) en werd er ook een greppel omheen gegraven. Waarschijnlijk was dit bedoeld om de grond als 'heilige' of 'gewijde' plaats aan te duiden. Eerst betrof het vaak een enkel graf, maar later - in de bronstijd - werden er vaak bijzettingen gedaan met urnen van later overleden mensen. In een in 1855 onderzochte grafheuvel op de Westerheide, niet ver van hier, werden maar liefst 32 urnen aangetroffen!

veldleeuwerik

grafheuvels

derzochte grafheuvel op de Westerheide, niet ver van hier, werden maar liefst 32 urnen aangetroffen!

bloeiend krentenboompje

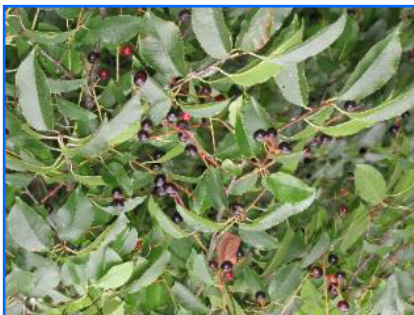
Op de heide staan ook vele krentenboompjes. Deze struikachtige boompjes zijn het hele jaar mooi. Ze zijn te herkennen aan de struikvorm, ovaalronde doffe bladeren en de gladde stam. In april staan ze in bloei en kleurt de omgeving wit door hun bloesem! Begin juli hebben ze rode tot paarse bessen, die je kunt eten en die vroeger gebruikt werden als vervanger van krenten. Ze smaken fris zuur. Je kunt er bijvoorbeeld jam van maken. Je moet er wel snel bij zijn want de vogels zijn er namelijk ook dol op! In de herfst zorgen de

bladeren voor een schitterend kleurenpalet.

Verwar het krentenboompje niet met de Amerikaanse vogelkers. Deze is ook struikvormig, bloeit wit en draagt bessen, maar later in het jaar dan de krent. De bladeren zijn echter glanzend en als je een takje breekt ruikt dit enigszins amandelachtig. De bessen zijn eetbaar, maar de pitten en bladeren zijn giftig. De Amerikaanse vogelkers is in Nederland geïmporteerd in de 19de eeuw

herfstkleuren krentenboomje

Amerikaanse vogelkers

als vulhout en om de woeste (kale) zandgronden vruchtbaarder te maken omdat hij snel groeit en de bladeren makkelijk verteren. Doordat hij in Nederland geen natuurlijke vijanden heeft, zoals aantasting door ziektes en dieren, en eronder ook weinig kan groeien, verdringt hij andere gewassen. De Amerikaanse vogelkers wordt daarom ook wel “bospest” genoemd. Vogels zijn dol op de bessen en zorgen daarmee voor een snelle verspreiding van de zaden. Op verschillende plaatsen op deze hei wordt de bospest door enthousiaste vrijwilligers bestreden. Wilt u meehelpen? Aan

het eind van deze beschrijving vindt u daar meer informatie over.

Het voetpad komt uit op een breed zandpad, de Oude Postweg.

Dit is de Oude Postweg, de A1 van lang geleden! Een route die al eeuwenoud is en werd gebruikt als handels- en reisroute tussen o.a. Amsterdam, Amersfoort, Zutphen, Bremen en Hamburg. Over deze weg doen diverse verhalen de ronde. Zo zou in het jaar 1650 een deel van het leger van stadhouder Willem II, kleinzoon van Willem van Oranje, op deze plek hopeloos verdwaald zijn geraakt in de mist waardoor een snelle bezetting van Amsterdam jammerlijk mislukte!

Omdat dit een oude reisroute was, kan hier nog van alles worden aangetroffen in de bodem zoals oude pijpenkoppen.

Ga rechtsaf het zandpad op en steek vervolgens links de zandverstuiving over. U loopt richting grove den (foto blz.5). Volg de wandelpaaltjes.

Op de zandverstuiving zijn soms donkere plekken zichtbaar. Dit zijn ijzerhoudende oerlagen. Deze lagen laten het regenwater slecht door. Ze zijn ontstaan doordat hier eeuwen geleden begroeiing stond, die

een humuslaag vormde. Regenwater met de zuren van de humuslaag lossen de ijzerdeeltjes op, die om de gele zandkorrels heen zitten. Het uitgespoelde zand krijgt daardoor een loodgrijze kleur en het ijzerhoudende regenwater zakt verder naar beneden, waar het bruine ijzeroxide weer neerslaat met de overige humusdeeltjes. Uiteindelijk ontstaat op die plaats een ijzerhoudende laag die, mits intact gehouden, vrijwel ondoordringbaar is voor water. Zo kan het gebeuren dat er “hangende” vennen ontstaan boven het grondwater die alleen met regenwater worden gevoed.

Het oorspronkelijke Laarder Wasmeer is hier een mooi voorbeeld van. Ook het verderop gelegen Hilversums Wasmeer is zo’n voorbeeld. Een dergelijke bodem wordt ook wel podzolbodem genoemd.

*** Na de zandverstuiving is het theehuis ‘t Bluk zichtbaar. Ga rechtsaf het fietspad op dat rechts van het theehuis loopt.**

Er staat hier een informatiebord van het Goois Natuur Reservaat over de geologie van dit gebied.

Elke 3de zondag van de maand is om 10.00 uur vanaf dit theehuis een publiekswandeling door het afgesloten gedeelte van het Laarder Wasmeer. Deze wordt geleid door een IVN-natuurgids. Hieraan zijn geen kosten verbonden. Een vrijwillige bijdrage wordt wel op prijs gesteld. Inschrijving vooraf is niet nodig.

Het fietspad maakt een bocht naar rechts. Blijf het volgen.

Een paar honderd meter verderop ligt aan de rechterkant van het fietspad een kleine open plek waar de bomen en struiken gekapt zijn. Dit is één van de zogenoemde heidestapstenen

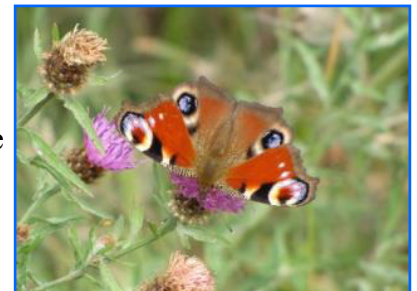

heidestapsteen

waar de begroeiing van de toplaag inclusief bomen en struiken is weggehaald. De bedoeling is dat hier weer heide gaat groeien met als functie om samen met andere stapstenen een verbinding te vormen tussen verschillende heidegebieden. Hierdoor kunnen planten en dieren die op de heide leven en niet zo’n grote actieradius hebben, zich toch verspreiden over een groter gebied. Het betreft met name planten die zich d.m.v. de wind verspreiden en kleinere dieren zoals sommige vlin-

der- en sprinkhaansoorten, libellen en warmteminnende dieren zoals de hazelworm, zandhagedis en ringslang. Dit bevordert de biodiversiteit van de gebieden, voorkomt inteelt en levert genetisch sterkere exemplaren op. Heidezaden behouden hun kiemkracht wel 50-80 jaar, dus als er eens heide gegroeid heeft, is er een goede kans dat deze weer terug komt!

Heide is een pioniersplant voor zure, arme gronden. Zodra de grond vruchtbaarder wordt, verdringen andere planten, zoals grasen, de heide. Dit betekent dat de heide wel de mens nodig heeft om te kunnen blijven bestaan. Zonder ingrijpen van de mens zou het uiteindelijk weer bos worden!

dagpauwoog

bruinrode heidelibel

Volg het fietspad, negeer zijpaden. Voorbij het bos ziet u links en rechts een heideveld. Blijf het fietspad volgen door weer een stuk bos. Vóór de jeneverbess rechts (zie foto) pad rechtsaf. Aan het einde van dit pad ziet u een houten hek.

jeneverbess en bessens

De jeneverbess is een naaldhoutsoort die van nature in ons land voorkomt, net zoals de den en de taxus. De naalden zijn erg stekelig. Er zijn mannelijke en vrouwelijke jeneverbessen. Het mannelijke exemplaar draagt geen vruchten. Dit vrouwelijk exemplaar wel (zie foto). Deze heeft een grillige vorm, maar er zijn ook exemplaren die meer rechtop groeien.

In het voorjaar waaien er van de mannelijke bomen wolken met stuifmeel. Als deze op de vrouwelijke bloemen terechtkomen, groeit er na 1 jaar een groene bess, die het daarop volgende jaar blauw wordt en eetbaar is. De bess heeft een zoutige smaak met een peperachtige nasmaak. Jeneverbess wordt gebruikt voor marinades voor wild en zuurkool, brouwen van jenever en ook als geurstof in badolie e.d.

Een naaldboom heeft altijd kegelvruchten (zoals denappels en sparappels). De bess van de jeneverbess is dan ook een schijnvrucht. Eigenlijk is het een kegeltje waarvan de buitenste drie schubben vlezig worden en met elkaar vergroeien. Op de rechter foto is dat te zien. Lang geleden groeiden in het Gooi veel jeneverbessen. Nu zijn deze hier vrij zeldzaam. Het probleem is dat de verspreiding ervan om verschillende redenen niet goed gaat. In Drenthe en Twente staan nog wel grote groepen.

Ga aan het eind van dit pad, voor het hek, rechtsaf het bredere zandpad op. Dit is weer de Oude Postweg.

Ga bij het volgende zand-, ruiterspad linksaf. Volg dit voorbij de bochten en ga verderop rechts een smaller pad in met een paaltje met “Rondje Laarder Wasmeer”.

Vlak voor dit pad naar ligt rechts op ongeveer 5 m een dode dennenboom. Bekijk de stam eens van dichtbij en zie hoe mooi deze gedraaid is. Dit komt vaker voor bij dennenbomen, maar treedt soms ook op bij loofbomen.

Onder de schors leven vaak talloze insecten die een welkome voedselbron vormen voor tal van andere dieren zoals vogels en muizen. Misschien kunt u ook wat sporen van insecten ontdekken!

omgevalen bomen vormen een bron van voedsel voor allerlei dieren

Blijf dit smalle pad volgen totdat u bij het hek komt van het Laarder Wasmeer. Sla hier links af en blijf dit vrij lange pad volgen tot u bij een klaphek komt met een bordje “Rondje Wasmeer”. U kunt ook het parallelle pad volgen dat bochtiger en langer is. Daar moet u op een y-splitsing rechts aanhouden, zijpaden negeren. Na een bocht naar rechts, langs een paaltje met “Laarder Wasmeer”, komt dit pad samen met het eerstgenoemde pad.

Ga na het hek linksaf en vervolgens rechtsaf voor het draaihek. U loopt over de Berg van Anna’s Hoeve van waar u op het hoogste punt (24 meter) een mooi uitzicht heeft over het gebied. Wilt u die klim niet maken dan kunt u ook na het klaphek rechtsaf gaan en het hoofdpad blijven volgen. De berg ligt dan aan uw linkerkant.

De “berg” is in de dertiger jaren van de vorige eeuw aangelegd in het kader van de werkvoorziening. Aan de voorzijde van de berg heeft u een mooi uitzicht over een deel van het park Anna’s Hoeve met zijn siervijvers, bruggetjes en wandelpaden. Het geheel is een ontwerp van de Hilversumse stadsarchitect Willem Marinus Dudok (1884 – 1974) die vooral bekendheid vergaarde met zijn ontwerp van het Hilversums raadhuis. Hoewel er ook zand uit de afgegraven vijvers op de berg ligt, bestaat deze toch grotendeels uit afval van een ooit nabij gelegen vuilnisbelt. Op de berg kunt u op diverse plekken nog steeds allerlei scherven oud aardewerk aantreffen!

restant waterbaan Anna’s Hoeve

Volg bovenop de berg het pad. Let goed bij het naar beneden gaan want bij regenval kan het glad zijn! Volg beneden naar links het pad langs het hek.

Net voorbij de berg ziet u aan uw linkerhand de restanten van een betonnen waterbaan van één van de attracties van het voormalige recreatiepark Anna’s Hoeve. Ooit was hier vlakbij een theeschenkerij gevestigd die in de jaren vijftig van de vorige eeuw langzaam uitgroeide tot een recreatiepark van formaat dat landelijk bekendheid genoot. Menig schoolreisje en familie-uitje ging naar pretpark Anna’s Hoeve!

In het begin van de zeventiger jaren kwijnde het park echter langzaam weg en na nog wat andere bestemmingen zoals restaurant, feestzaalverhuur en trouwlocatie is het laatste restant enkele jaren geleden door brand verwoest. Deze plek is nu gereserveerd voor scoutingvereniging Heidepark.

Sla bij het fietspad linksaf en u bent weer bij het beginpunt van de wandeling.

Bosploeg Anna's Hoeve

Iedere woensdagmiddag om 13.30 uur wordt er in de omgeving van Anna's Hoeve gewerkt om met name de Amerikaanse vogelkers te verwijderen. Meer informatie kunt u inwinnen via de website van de Vereniging tot Behoud van Anna's Hoeve, www.annashoeve.nl, e-mail: bosploeg@annashoeve.nl

begin- en eindpunt

Verantwoording afbeeldingen:

Alle afbeeldingen zijn gemaakt door Rob le Febre en Ans Oudshoorn.

Wat is het IVN?

Het IVN Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een landelijke organisatie van beroepskrachten en talrijke vrijwilligers.

Zij brengt mensen op vele manieren met de natuur en het milieu in contact. Zij wil daarbij de noodzaak van natuur- en milieubehoud onder de aandacht brengen.

Het IVN telt landelijk ongeveer 17.000 leden, over ruim 180 afdelingen verdeeld. Een van die afdelingen is de afdeling Gooi en omstreken met ongeveer 190 leden.

Wat doet het IVN?

Het IVN afdeling Gooi en omstreken

- Organiseert regelmatig wandelingen in natuurgebieden, maar ook op andere plaatsen in de regio waar natuur te vinden is.
- Maakt beschreven wandelingen om er zelf op uit te trekken.
- Geeft korte natuurs cursussen.
- Leidt op verzoek groepen, schoolklassen en verenigingen rond.
- Verzorgt educatieve programma's voor scholen.
- Houdt op verzoek lezingen over natuurgebieden in de regio en over natuur- en milieu-onderwerpen.

Het IVN leidt haar eigen gidsen op en organiseert bovendien diverse activiteiten voor leden en donateurs.

Meer informatie

De wandelingen worden regelmatig gecontroleerd, maar heeft u op- of aanmerkingen, dan graag contact opnemen met:
secretariaat IVN Gooi e.o.
e-mail secre.ivngooi@gmail.com

augustus 2016

Donateur worden van het IVN?

mail secre.ivngooi@gmail.com